

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**S. Augustinus, Episcopus in Africa Hipponensis, Veritatis
Evangelico-Catholicæ In Potioribus Fidei Controversiis
Testis Et Confessor, Contra Bellarminum Et Alios
Scriptores Papæos, antiquos pariter & ...**

Reiser, Anton

Francofvrti, 1678

Lib. II. de circumstantiis Purgatorii

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72506)

passione expiatis mortuorum juxta Papæorum sententiam purgat, pertinere certum est, ut adeo Augustinus impertinenter utrobique & hic sit à Bellarmino tanquam testis laudatus; qui, ne quid relinquat in hac etiam Quæstione intentatum, in primis ut obtineat, *Purgatorii confessionem pertinere ad Fidem Catholicam*, cui adsertioni demonstranda ultimum libri prioris de Purgatorio Igne Caput consecravit, ad ea etiam Augustini testimonia respondere conatus est, quæ supra ad locum Pauli de Igne, per quem architectos Fidei fundamento ligna, scænum, stipulas impertinenter superædificantes salvari tandem dixit, prolixè fuerunt adducta, utpotè in quibus non-nisi dubitanter de Igne Purgatorio scripsit, ut ex Ejus Sententiâ nihil omninò certi possit haberi, quæ dubitatio locum habere non posset, si Augustinus Purgatorii confessionem ad Fidem Catholicam pertinere censuisset. Bellarminus ergò, ut dixi, ne Augustinus in hac Quæstione, quæ maximi apud Papæos est momenti, videatur dubius, omnem movet lapidem, duplici responso se muniens. Primum dicit, *opponi debere alia Sancti Patris loca, quæ extra dubium omne, non solum Orationes & Sacrificia pro defunctis commendent, sed & ipsum Ignem Purgatorium post hanc vitam exhibeant defunctorum animas purgantem*. At quo respectu Doctor augustus cum aliis Patribus Orationes pro defunctis commendaverit, qualem quoque Ignem in die extremi demum Judicii homines purgandum statuerit, ubi Ignis Purgatorius juxta Papæorum Sententiam nunc ardens jam extinctus erit, supra itidem propriis Ejus verbis fuit ostensum, ut prolixâ hic repetitione non sit opus. Videamus ergò alterum Bellarmini responsum, quo dubitantem Augustini de Igne Purgatorio animum ad liquidum deducere nititur. Dicit autem, *Augustinum dubitare solum de genere peccati, quod punitur, an videlicet, sicut in hac vita immoderatus amor erga temporalia purgatur à Deo variis afflictionibus, ita etiam sit credibile, post hanc adhuc vitam remanere aliquas in Animâ talium afflictionum reliquias, quæ purgari debeant molestiis & tribulationibus*. Addit, *Etsi enim animæ vacantes corpore non videntur tangi posse afflictionibus ejusmodi corporalibus, tamen cum sint formæ corporum, & in corporibus diu fuerint, & corporibus adpetant rursus conjungi, non est incredibile, eos recordari adhuc voluptatum, quas per instrumenta perceperunt corporea, & aliquo earum teneri desiderio*. Verùm Bellarmini hæc sunt verba, quibus quidem Augustini dubiam de Igne Purgatorio mentem studet facere certam, sed præter & contra mentem Ejus, id quod ex ipsis manifestum est verbis, si tantum modo ponderentur debito.

LIBER SECVNDVS,

DE

IGNIS PURGATORII CIRCUMSTANTIIS,

EXTincto per Augustini auctoritatem Igne Purgatorio, aut ad minimum dubitationi exposito, quale nimirum Doctores Papæi statuunt, idque, ut in suis perpetuò ardeat culinis, omni studio laborant, undè undè ad illud fovendum ligna colligentes, superfedere liceret eo labore quem hujus Purgatorii circumstantiarum Examen requirere videtur, cum juxta omnium Philosophorum canonem à nemine non receptum *non-Entis nulla sint afflictiones*, & de eo, quod in dubio adhuc est, non nisi circumstantiæ umbratiles possint prædicari. Ne tamen & hic aliquid videar præter debitum omisisse ad hanc Quæstionem pertinens, breviter tantum & quasi per stricturas ea notabo, quæ ad Augustini auctoritatem pertinere aliquâ ratione videbuntur. Et quidem quod Personas attinet, quibus Ignem Purgatorium convenire censet Bellarminus, dum cæteris septem de hac circumstantiâ erroribus & primo quidem loco accenset eum, quo statui dicit, *purgari debere post vitam hanc tam bonos, quam malos, uno excepto Christo*, huncque errorem, quem dicit manifestum, multis adscribit Patribus, nominatim, *Origeni, Ambrosio, Hilario, Lactantio, Hieronymo, Alcuino, Ruperto Tuitiensi*, utut existimet, *Patres & Scriptores hosce, excepto Origene, videri sano modo intelligi posse, aliquos videlicet eorum juxta Pauli Oraculum intelligere Ignem Extremi Judicii, aliquos autem videri intel-*

Ff

intel-

*intelligere verum Purgatorii Ignem, per quem transeant Sancti sine ulla læsione, materialiter nimirum, non formaliter; notandum est, non sine fraude Augustinum à Bellarmino hic omisum fuisse, quem tamen ad horum Patrum pertinere numerum, ex supra dictis constat. Quin & hoc non piæ fraudis est, quod Bellarminus insuper Augustinum quasi huic Sententiæ contrarium laudare ausus fuit, idè, quia statuit, Infantes, qui mox à Baptismo moriuntur, nullam Ignis Purgatorii pœnam sentire; cum tamen supra itidem ipsis Augustini verbis fuerit ostensum, Eum non nisi Ignem homines in die Judicii purgaturum intellexisse, quod hic satis est. Quoad statum animarum in Purgatorio, meritorium vel demeritorium, an nimirum in Igne Purgatorio locus sit vel meritis vel demeritis, Bellarminus Lutherum, merita aliquando juxta doctrinam Thomæ statuentem, ante nimirum, quàm è tenebris errorum, quos cum Lactè quasi materno imbibit, & in quibus non paucò tempore immersus jacuit, emergere torus potuit, arguens & refutans; usus autoritate etiam Augustini, locum meritis, si quæ homines propriè coram DEO habent, hanc modò vitam adscribentis; cum Larvis pugnat, inanemque ludit operam, cum non potuerit, imò nec debuerit ignorare, Lutherum post plenariam illuminationem, in viâ Evangelicæ Veritatis proficiendo, non tantum merita animarum in Purgatorio ardentium, sed ipsum omninò Purgatorium, qualem Papiæ somniant, pro non-Ente & nihilo habuisse & constanter negasse, id quod ægrius non ferre debet Bellarminus, cum de ipso Thomâ, at, quanto in Scholis Pontificiorum Doctore! scribere non erubuerit, Eum in eadem distinctione ejusdem operis, quo post hanc vitam reperiri posse statuit meritum respectu præmi, non quidem essentialis, sed tamen & tantum accidentalis, mutasse Sententiam, ac disertè docuisse, in Purgatorio nullum esse possibile meritum, neque essentialis, neque accidentalis præmi, adeoque sibimet ipsi in eodem, ut dixi, opere, eademque ejus distinctione contrarium fuisse, contra dixisse & scripsisse, Lutherò pluribus Annis intercedentibus Sententiam, quam è Scholâ Thomæ hausit, juxta Scripturæ ductum retractante & in meliorem mutante, dum præter omnimodam Ignis Purgatorii annihilationem, cum Augustino nullum meritis, si quæ sunt, locum concessit post hanc Vitam. Ad statum animarum in Purgatorio ea etiam pertinet Quæstio, Num anima in Purgatorio certa an incerta sit de suâ salute? De quâ etsi concedat Bellarminus, docuisse quosdam, ut vocat, Catholicos, varias esse in Purgatorio pœnas, & unam esse omnium maximam, Salutis incertitudinem, quâ animæ aliquorum mulctentur, licet certò salvandæ sint, & ita videri sentire Dionysium Carthusiensem, & Michaelem Bajum, idemque videri posse deduci ex Sententiâ Gersonis & Roffensis; communem tamen esse Theologorum Sententiam, omnes in Purgatorio animas habere Salutis suæ certitudinem, statuit, id non solum ex Sacris Literis probare conatus, sed ex Patrum quoque Ecclesiasticorum testimonio, è quibus Augustinum sequentia scribentem adducit: *Illud rectissime & valde salubriter creditur, judicari animas, cum de corporibus exierint, antequam veniant ad illud Judicium, quo eas oportet redditis jam corporibus judicari.* Benè est, agnoscimus verba Doctoris augustissimi, sed quibus modis id extorqueri possit, quod Bellarminus demonstrandum suscepit, nulli videmus, qui nondum ex oculati sumus; quin potius, si ritè Sancti Patris mentem capimus, non parum contra ipsum Ignem Purgatorium militant, si non omninò eum extinguunt, quod eruditi Lectoris judicio commendatum esto, nobis ea inter ad alia transeuntibus, nominatim ad locum Ignis Purgatorii, de quo dum Bellarminus nihil ab Ecclesiâ definitum scribit, diversasque octo Sententias recenset, ac numero secundam Augustino adscribit, variasque octo Sententias recenset, ac numero secundam Augustino adscribit, malè iterum & non planè nullam Sancto Patri facit injuriam. Dicit quidem, Eum statuendo, *loca animarum in Purgatorio non esse corporalia*, id postmodum retractasse. Sed què potuit Augustinus Doctor id retractasse, quod antehac nunquam tractavit? Quo etiam modo locum adsignare potuit Igni Purgatorio, de quo non nisi dubitanter in aliquibus locis scripsit, in aliis autem ita suam expressit mentem, ut non immeritò videri possit omninò illud negasse, ac pro non-Ente, ut dixi, habuisse? Ut autem constet, quorsum hic respexerit Bellarminus, sciendum est, Augustinum suam retractasse Sententiam de loco Inferorum. Agens enim de libris, quos antehac scripserat de Genesi ad literam, hoc in specie monet: *In duodecimo de Inferis magis mihi videor docere debuisse, quod sub terris sint, quàm reddere rationem, cur sub terris esse credantur sive dicantur, quasi non ita sit.* Etsi enim Bellarmino facilis videatur consequentia à loco Inferni*

lib. II. de
Orig. A-
nim. c. 4.

cap. 24.
lib. II.

Inferni ad Ignis Purgatorii locum argumentari, dum communem Scholasticorum Sententiam esse dicit, *Purgatorium esse intra terræ viscera, ipsi Inferno vicinum*; non tamen de Augustino idem dici potest & debet, non idem Purgatorium cum Papæis statuentem. Satis impudenter quidem id Sancto Patri attribuit Bellarminus, ad eum ex Actis Apostolorum iteratò provocans locum, quo Christus *Inferni dolores solvisse* dicitur, addens, *cap. II, Augustinum de penis Purgatorii eum intellexisse*; cum tamen supra jam sit in Sede propria demonstratum, Doctorem augustum in Illius Oraculi explicatione, ne verbum, imò ne Syllabam quidem vel literam de Igne Purgatorio habere, sed de ipsis Inferni doloribus intellexisse, quos ipse Christus in Passione sua sustinuit, & à quibus merito Passionis suæ homines liberavit, quod nihil planè ad Ignem pertinet Purgatorium, Contradictoriè etiam agit Bellarminus, dum à simili, videlicet Puerorum non baptizatorum limbo ad Ignem Purgatorium argumentatur, & demonstratur, quia ille Limbus sit in Inferno, neque locum Ignis Purgatorii procul ab eo remotum esse, ad illud Augustini testimonium supra laudatum provocat, quo Sanctus Doctor *Fidem Catholicam non nisi duo tantum loca nosse scripsit, ubi homines futuri sint perpetui, Cælum videlicet beatorum & Infernum damnatorum*; cum non tantum nulla Limbi in his verbis fiat mentio, sed ex iis in super & Limbus & Ignis Purgatorius extingvatur, nisi perverfam iis ad fingere quis velit mentem, quam supra exclusimus, veram augustissimo Patri vendicantes; quam ut circa eam de Patrum Limbo quæstionem, quæ ejus quoque locum Inferno, & ejus parti quidem superiori assignant, supra ex eâ parte vindicavimus, quatenus ex inde Samuelis animam à Pythonissâ in gratiam Saulis revocam statuant Papæi, *1. Sam. 28* quia tamen Bellarminus hoc Exemplo vice repetitâ utitur, ut ab hoc quoque Patrum Limbo ad Ignis Purgatorii locum possit uti, quæ ex Augustino adfert, ut accuratius porrò expendantur, omninò videtur necessum, ne & hic Sancto Patri præter debitum quid adfingatur.

Non autem prolixè urgebo, quod ipse Bellarminus agnoscit, & Authorem quæstionum V. T. & Authorem librorum de mirabilibus Scripturæ, utrumque sub Augustini nomine inter Ejus scripta extantem, neque semel à Scriptoribus Papæis laudatum, priorem à *Gratiano* etiam in Jure Canonico, ubi de hac ipsa Quæstione agitur, citatum, non verum Samuelem adparuisse, sed Sathanam statuisse, cum ut ad testes hos non usque adeò indubios recurramus, opus non sit, quamvis non deesset, quod ad auctoritatem iis ex adversariorum testimonio conciliandam adferri posset; sed in eo tantum nunc occupatus ero, ut quo ipsemet Bellarminus Augustinum ad suas trahere partes conatur, eometipso ostendatur, Eum nihilo minus nostrum esse àque nostris stare partibus. Præter id autem, quod supra in hanc rem attulit, ubi *de Christi ad Inferos descensu* quæstionem tractavit, & in quo ipsi satis ex asse fuit factum, ut ostendat, *verè Samuelis animam fuisse eam, quæ adparuit Sauli, & proinde vehementer confirmari Sententiam de loco animarum in Igne Purgatorii subterraneo*, ad quem à Limbo puerorum non baptizatorum & Patrum in Ver. Test. argumentum duxit, eos Authores, qui contrariam tenent Sententiam, negantque, veram Samuelis animam adparuisse, *aut incertos dicit, aut obscuros*, eos autem, quos à suis stare partibus scribit, *certos esse dicit & clarissimos*, quibus in primis adnumerat Augustinum, de quo hoc in specie observat, quod antehac quidem, videlicet secundo ad Simplicianum libro, dubitaverit, *an fuerit vera Samuelis anima*, *conf. Franc. Combes. in Meth. pa. 418.* *nec ne*, postea autem, *re diligentius consideratâ*, in libro nimirum de curâ pro mortuis, indubitanter *veram adparuisse Samuelis animam* docuerit, addens, Eum, quod testimonium ex Ecclesiastici libro antehac omisit, postmodum adhibuisse, *esseque illud argumentum, propter quod Augustinus adseruerit, verum fuisse Samuelem, qui Sauli adparuit*. Ut prolixè verba ex utroque Scripto reperantur, Lector forsitan non requirer, cum ea superius exhibeantur, ex quæ iis satis sit manifestum, veritatis immemorem fuisse Bellarminum, dum de Augustino ausus est scribere, quod in scripto posteriori, *re diligentius consideratâ*, & ob auctoritatem Ecclesiastici, quasi argumento singulari victus, indubitanter statuerit, *verum Sauli adparuisse Samuelem*, contrario ex ipsis Augustini verbis nemini non obvio, ut mirum sit, quâ fronte potuerit Bellarminus tam apertè vel voluerit Lectoris simplicitati illudere: Ecclesiastici testimonium, in priori scripto omissum, in posteriori quidem adduxit, sed non ita, ut omnem ei fidem adhiberi voluerit, ut potè silentio non prætermittens, *ei ex Ebraeorum Canone, in quo non sit, contradici*, adeoque eâ apud omnes anthoritate non valere, quâ debebat, si ad probanda Fidei dogmata adhibendus esset, quo de primâ statim Controversia circa librorum Canoniorum

injungit, quasi expresse & verbotenus scripserit, *nimia esse impudentia, negare, animas interdum ad nos redire, Deo iubente vel permittente*, cum tamen hæc Verba loco per Bellarminum citato non legantur; quæ autem ibi leguntur, hæc sunt: *Mitti ad vivos ex mortuis aliquos, sicut e contrario Paulus ex vivis in Paradisum raptus est, Divina testatur Scriptura.*

de Curâ
pro mor-
tuis, c. 15.

Sequuntur nunc verba, quæ ad præcedentem quoque Quæstionem pertinent, & supra ad Controversiam de Christi descensu ad Inferos sunt adducta: *Nam Samuel Propheta defunctus viro Sauli etiam Regi futura prædixit, quamvis non nulli non ipsum fuisse, qui potuisset Magicis artibus evocari, sed aliquem Spiritum, tam malis operibus congruentem, illius existiment similitudinem figurasse; cum liber Ecclesiasticus, quem Iesus filius Sirach scripsisse traditur, & propter Eloquii non nullam similitudinem Salomonis pronuntiatur, contineat in laude Patrum, quod Samuel etiam mortuus prophetaverit. Sed si huic libro ex Ebraeorum, quia in eo non est, Canone contradicitur; quid de Mose dicturi sumus, qui certè & in Deuteronomio mortuus, & in Evangelio cum Eliâ, qui mortuus non est, legitur adparuisse viventibus.* Ex his Augustini verbis, dum Bellarminus non solum in genere regressum animarum ad viventes ex omnibus receptaculis, solo puerorum limbo hætenus excepto, sed & in specie regressum animarum ex Cælo pariter & ex limbo Patrum docere laborat, sibi iterum in faciem contradicit & scribit, cum utrumque simul iisdem de Personis verum esse non possit. Si enim animæ Samuelis & Moysi à Cælo reduces juxta Augustinum adparuerunt, sequitur, quod non ex Limbo Patrum venerint, & vèrâ vice, cum diversa Cælo & Limbum Patrum receptacula animarum esse dicat Bellarminus, & nihilo tamen minus eosdem Sanctos ex utroque loco adparuisse velit, non sine manifestâ contradictione, cujus dum Augustinum quoque reum facere fatigit, pro more Lectorem fallit, & injuriam Sancto Patri facit. De Sententiâ ejus circa adparitionem Samuelis jam dictum. De Mose autem nihil aliud habet, quam quod cum Eliâ in Evangelio legatur adparuisse viventibus, hoc tantum addico discrimine, quod *Moses mortuus, Elias verò mortuus non sit.* Author librorum de Mirabilibus Sacræ Scripturæ, qui inter Augustini opera extant, & à Doctoribus Papæis non semel sub Augustini nomine laudantur, sequentem in modum de hac Moysi adparitione loquitur:

lib. III.
cap. 10.

Dum Elias in corpore manens ad talem venerat conductionem, quid de Mose dicendum est, utrum in corpore iterum ad hanc ostensionem aderat, an ex aere simulatum, sicut Samuel visus est, habitum simebat, & si suo corpore venit indutus, hæc vice resurrectionem suam, quæ cæteris non nisi in novissimo est futura, complevit? De quâ Quæstione auctores unâ eademque Sententiâ prolata non differenter dicunt, quod dum Dominus cum tribus Discipulis suis & Eliâ, non cum imaginatis (fortitan, imaginatis) sed veris corporibus convenisse non dubitatur, & ipse Moses cum suo corpore vero de sepulchro resumpto videtur, nimirum, adparuisse. Sed Dominus Iesus mortuorum primogenitus rectè creditur Moysi iterum post hanc visionem Sepulchræ corpus commendasse, ut ipsum in novissimo die, quando resurgent mortui, adsumere speretur. Quæ circa hanc Sententiâ monenda essent, Lectoris iterum industriæ committo, ea addens, quæ post alios Interpretes *Esthivus* ad hanc Moysi adparitionem notavit: *Difficiliter explicari potest, quomodo Moses adparuerit & locutus fuerit cum IESU, si non fuit resuscitatus; nam Anima separata non habent vim, neque formandi sibi corpora, neque ea movendi ad locutionem, cæterasque vitalibus similes operationes, sicut habent Angeli. Si ergo totum factum est Angelico Ministerio, sicut fieri solet in hujusmodi Adparitionibus, quid ibi egit anima Moysi? An verò dicendum, adparuisse Moysen, quia Angelus in adsumto tali corpore, quale Moses habuerat, representavit Moysi personam, etiam in sermone? At sic verè ibi Moses non fuit presens, neque secundum animam, neque secundum corpus. Unde qui sentiunt, Moysen ad horam fuisse resuscitatum, ut gloria Domini sui serviret, probabiliter sentire videntur. Nec inde quidquam sequitur absurdum, quia potuit corpus illud rursus statim sine dolore deponi.* Manifestum est ex his, ipsos Doctores Papæos de hac Moysi adparitione non uniformiter statuere, remque ut plurimum in suspenso relinquere, quam Bellarminus tamen quasi definitam & omnino indubiam ausus est proponere, insuperque etiam autoritate Augustini confirmare, non nisi dubitanter de eâ scribentis, quidquid de Authore Mirabilium videatur. Quamvis si uterque pro Bellarmini Sententiâ posset laudari, quod tamen à Bellarmino non ritè fieri dictum est, præter alios *Esthivum* haberemus, non obstante Augustini autoritate, probabiliter saltem de hac Moysi adparitione scribentem. *Judaicæ Gentis*

vid. D.
Walth.
Cent. Mi-
scell. pag.
387. Lu-
dov. Ca-
pell. Spi-
cil. N. T.
Edit. ult.
Sixt. Sen.
Bibl. S.
lib. 6.
Annot. 74

Doctorum, præsertim Authoris Librorum de Vitâ & morte Moïsi, quem *Gilbertus Gaultmynus* antehac cum Latinâ Versione & Notis variæ Eruditionis, Luci publicæ exhibuit, Sententiam huc pertinentem adducere superledeo, ne Bellarmini vestigia non usque adeò laude digna premere videar, qui ad Ignem Purgatorii quâcunque ratione excitandum ex Gentilium quoque Philosophorum & Poetarum Scriptis, Muhammedis Alcorano & Judæorum Thalmudeligna collegit, egregiumque, scilicet, consensum in hoc Fidei capite orbi Christiano posuit ob oculos. Illud nunc saltem ex abundantia adhuc animadverto, undecunque Moïses in monte Thabor adparuit, sive ex Cælo, æternæ Beatitudinis sede, sive ex limbo Patrum, quorum utrumque Bellarminus contradictoriè ex Augustino demonstrandum suscepit, ad hominem & ex hypothetici partis adversariæ arguendo, ad Ignem Purgatorium nihil exinde sequi, nullamque pro animarum ex eodem adparitionibus deduci posse argumentum, ut ut ipse Limbus Patrum, quin & limbus Infantum non baptizatorum cum Purgatorio inter non-Entia jure deferri debeant.

lib. 21. de
Civ. Dei
cap. 16.

Sequitur *circumstantia temporis*, quamdiu nempe duret Ignis Purgatorius, quæ Quæstio vel in genere venit intelligenda, de ipso Igne Purgatorio in univ. vel de quibusvis in specie animabus, quamdiu huic vel illi in hoc Igne manendum sit? Quoad prius contra Sententiam *Origenis*, tempus Purgatorii ultra diem resurrectionis & Judicii extendentis, Bellarminus autoritate Augustini se munit, scribentis, *Purgatorias penas nullas futuras, nisi ante illud ultimum tremendumque judicium*; de quo tamen Sancti Patris testimonio supra fuit dictum, illud non ampliativè de omni tede restrictivè de solo & proximo ante Judicii diem tempore ad augustissimi Doctoris mentem alibi satis clarè expressam intelligi debere. Quoad posterius quæ contra *Lutheri* Sententiam ex eadem Augustini autoritate habet Bellarminus, nullo indigent Examine, cum supra itidem fuerit observatum, quæ *Lutherus* sub initium cæptæ reformationis, sicut in aliis capitibus, ita etiam in hac doctrinâ de Igne Purgatorio præter Scripturæ ductum scripsit, ea postmodum ab *Ipsomet*, accedente in Annos uberiori informatione, retractata fuisse & correctâ; quamvis, quod hic Bellarminus scribit *Lutherum* docuisse, *omnes peccati reliquias dolore mortis purgari in iis, qui in Fide moriuntur, & idè nullum aliud esse Purgatorium, præter mortem*, sine omni difficultate ad Fidei in Sacris Scripturis expolitæ analogiam possit deduci, Bellarmino etiam non dissentiente, sed potius consentiente, si ea attendamus, quæ ad alterum ex ratione pro Igne Purgatorio argumentum in hanc rem supra proposuit. Dum verò Bellarminus duabus hisce sententiis, quas tanquam erroneas rejicit, *tertiam* quoque & quasi intermediam adjungit *Dominici à Soto* docentis, *neminem in Purgatorio manere ad decem Annos*, de quâ in *Vindiciis Anti-Thomisticis* prolixissime ex recentioribus quibusdam Scriptoribus actum fuit; & contra eam præter alia Bellarminus urget probatissimas Sanctorum visiones, multò longiorem moram animabus in Purgatorio adscribentes, ad quam ratione aliquâ abbreviandam non immeritò refertur decantata hodie *Simonis* cujusdam *Stochii* visio, Bullis Pontificiis confirmata, *Carmelitis* singulare privilegium denuntians, quod *nimirum non nisi ad proximum à die mortis Sabbathum in Purgatorio manere cogantur*, eamque laudatus paulò ante Sorbonista *Launojus* accurato subjecit Examine, illud imprimis Augustini testimonium Lectori commendavit, quod ex Ejus de *Unitate Ecclesiæ* Libro supra, ubi de Ecclesiæ Notis in genere fuit actum, prolixissime legitur, quo inter cæteras Ecclesiæ Notas insufficientes & impertinentes hanc quoque Visionum suspectarum gloriam rejecit, veram quærentes Ecclesiâ & in eâ æternæ Salutis viam ad testimonia Scripturæ deducens.

P. 374.
seqq.

lib. 21. de
Civ. Dei,
cap. 9.

De Igne etiam Purgatorii, tanquam præcipuâ ejus parte, ex Augustino agit Bellarminus, & ita quidem, ut eum evincat esse *corporeum*. Sed præter id, quod Sanctus Pater ibi non de Igne Purgatorio, sed de ipso Igne infernali agit, quod supra etiam non lemel animadvertimus, adeoque ab hoc ad illum neque hic legitima deducitur consequentia; observandum in super est, Augustinum neque Ignem infernalem corporeum esse ita acriter defendendum in se suscepisse, ut non potius rem in medio relinquendam esse censuerit, suam de Verme & Igne infernali mentem sequentibus exhibens verbis: *Quid horum verum sit, res ipsa expeditius judicabit, quando erit tanta Sanctorum scientia, ut eis cognoscendarum harum pœnarum necessaria non futura sit Experientia, sed ea, quæ tum erit plena atque perfectâ, ad hoc quoque sciendum sola sufficiat Sapientia.* Alibi etiam de statu *Lazari* in sinu *Abrahæ* & *Epulonis* in Inferno agens ita scripsit: *Melius est dubitare* de

de occultis, quàm litigare de incertis. Illum quippè divitem in ardore pœnarum, & illum lib. 8. de
pauperem in refrigerio gaudiorum intelligendos esse non dubito. Sed quomodo intelligenda Gen. ad
sit illa flamma Inferni, ille sinus Abrahæ, illa divitis lingua, ille digitus pauperis, illa sitis tor- lit. cap. 1.
menti, illa refrigerii stilla, vix fortasse à mansuetè quærentibus, à contentiosè autem cer-
tantibus nunquam invenitur. Habeat hæc sibi Bellarminus, superciliolè in hisce talibus
contra modestiam augustissimi Doctoris definire conatus; qui dum porrò de gravitate
pœnarum in Purgatorio agens ad auctoritatem Augustini provocat, scribentis, gravio-
rem fore Ignem Purgatorii, quàm quicquid homo potest in hac Vita pati; Perperam ad suum in Psal.
Ignem Purgatorium trahit, quem Augustinus de eo tantum voluit intellectum, quem 37. vel 38.
extincto jam Igne Purgatorii Bellarminiano in die Extremi demum Iudicii probabili-
ter creditur arsurum, & homines ante possessionem Vitæ & Beatitudinis æternæ à reli-
quiis peccati purgaturum, de quo supra itidem non unâ vice actum. Quæ in ultimis
capitibus de Ecclesiæ suffragiis eorumque usu pro defunctis iteratò adnectit Bellarmi-
nus, examen ulterius, præter id, quòd supra ex Augustini mente institutum est, non
requirunt, adeòq; nobis, sicut supra ex Monasterio, ita nunc ex Purgatorio, post ali-
quam in eo moram, exire licitum erit, ubi unum adhuc addiderimus de necessitate cre-
dendi Purgatorium non adeò rigorosâ testimonium Volvisti, hæc Evangelicis incautiori-
bus persuadere omni modò conantis: Purgatorii veritas est Catholica, non tamen explici- Part. 1.
tè & positivè eam quilibet credere semper tenetur. Excusantur ab hac credulitate (ferè le- castig.
gitatem, crudelitate) rudiores, quibus nunquam fortè est proposita. In quorundam etiam Cathol
Sententiâ illi, qui recentè ex hæresi convertuntur, si suorum adhuc errorum aliquod pati- p. 13. & 14.
untur crepusculum (en, Elegantias Volusianas) & in reliquis quidem Fidei capitibus pal-
mariis, in quibus plenè informati sunt, tamen Purgatorii veritatem non amplius quidem ne-
gare præsumunt, ad sensum tamen positivum illi necdum præbent, interim in corde parati ad
illum præbendum, ubi illis sufficienter fuerit propositum. Tales ceu in Fide infirmos, dummo-
dò nulla fraudulencia, serium autem desiderium subsit proficiendi in cognitione hujus verita-
tis, vix benigna Mater Ecclesia repellat, quemadmodum hæc in re cum Gracis diu condescen-
dit, & cum Hussitis in Concilio Basileensi ratione Calicis.

Quartæ Generalis Controversiæ

DE

ECCLESIA TRIVMPHANTE

LIBRI PRIMI

CAPUT VNDECIMVM & seqq.

DE

Cultu Sanctorum.

Bellarminus hanc Controversiam prolixissimè tractaturus omni jure præ-
mittere & in antecessum explicatius significare debuit, de quibus prop-
riè Sanctis agat, cum hoc Elogium non unis ejusdemque generis &
speciei adscribatur, adeòque necessarium omninò fuerit generatim
indicare, quinam sint hic ante omnes alios intelligendi, quibus ali-
quem deberi cultum & venerationem probare voluit; quamvis si inte-
gram hujus Controversiæ tractationem à Bellarmino propositam attendamus, ex eâ
fortitan non magno cum labore eruere liceat Sanctorum definitionem, quos tanquam
cultus certi objectum Lectori commendavit. Videtur eam compendio exhibuisse alter
præter Bellarminum Coeli Romanensis Atlas Baronius, in suis ad Martyrologium illius
Ecclesiæ illustrandum Prolegomenis, hanc significationis apud Antiquos & recentio-
res diversitatem indicans: *Etsi olim Sanctitatis titulus communior esse videretur, ut non* cap. 7.
solum, ut hodie, illis tribueretur Christianis, qui vitâ sancti in Cælo regnant cum Christo,
sed

Ff 4

sed